

PRIN MARILE BIBLIOTECI ALE LUMII: SPRE BIBLIOTECA VIITORULUI

Voica RADU

O părticică din ființa noastră istorică se află în fiecare din aceste minuni ale minții omenеști: *cartea* și *biblioteca*. Lungul drum al *cărții* și al *scrierii*, de la tăblițele de argilă sumeriene și papiirusurile egiptene, de la pergament la manuscrisele medievale și până la textele tipărite sau, mai nou, la suportul electronic, reprezintă tot atâtea trepte de evoluție a omenirii. Dar zorii umanității, începuturile îndepărtate, originile, geneza *scriere – carte – bibliotecă*, reunesc, poate, cel mai bine esența spiritului nostru.

Scrisul a fost una dintre descoperirile de importanță capitală din istoria omenirii, fără scris, lumea noastră s-ar fi configurat cu totul altfel. Începând de la tăblițele de lut din vechiul Sumer și până la atât de cunoscutele programe de editare de text ale zilelor noastre, scrisul „a reprezentat, poate, cea mai importantă formă de comunicare a ideilor, conceptelor, teoriilor, practic, a întregii culturi umane”¹. Când ne gândim la scris, unul dintre primele cuvinte care ne vin în minte este *carte*. *Cărțile* au reprezentat, timp de sute de ani, singurele modalități de transmitere a unor informații, indiferent de natura acestora (religioase, științifice, laice etc.), transformarea lor reflectând evoluția tehnologică a omenirii. Astfel, foarte mult timp, cărțile au fost scrise de mână și apoi copiate de persoane special instruite și calificate în acest sens. Odată cu apariția

¹ Elisabeth Harper, *Povestea scrisului*, Editura Tineretului, București, 1960, p. 14.

tiparului (în Europa, în jurul anului 1450, în China și Coreea el fiind cunoscut cu mult înainte), lucrurile s-au simplificat și cărțile au intrat în fiireșul acelor timpuri, devenind o realitate accesibilă marelui public.

Datorită invenției lui Gutenberg, în perioada 1450-1500, în marile centre europene (Veneția, Mantua, Nürnberg, Augsburg, Basel, Köln, Lyon, Milano, Paris, Roma, Strasbourg etc.) s-au tipărit primele cărți, numite *incunabule* (denumire preluată din tehnica de tipărire, prin crearea unor matrițe în lemn în formă de leagăn). *Incunabulul* este un exemplar dintr-o carte tipărită sau oricare altă imprimare (tipărire), poate fi chiar o singură pagină, care a fost tipărit în primii ani ai introducerii tiparului (între 1455 și 1501). *Primul incunabul* recunoscut este *Biblia*² tipărită în jurul anului 1455 de Gutenberg, fiind considerată prima carte tipărită din Europa. S-au păstrat doar patru exemplare complete.

Până la mijlocul secolului XIX când a fost introdusă *tipografia* (tiparnița) cu aburi, *tipăritul* se făcea manual.

România se numără printre primele țări care au introdus tiparul imediat după 1500. Ieromonahul Macarie, care a învățat meșteșugul tiparului la Veneția, a început această activitate la Târgoviște, capitala Țării Românești, sprijinit de domnitorul Radu cel Mare. Prima carte tipărită a fost în 1508, *Liturghierul lui Macarie*.

Conceptul de *carte* a rămas neschimbat timp de secole, în ciuda faptului că tehnologia imprimării s-a modificat radical. Aceasta s-a încheiat acum câțiva ani, deoarece cărțile au intrat într-o nouă etapă evolutivă – *cartea electronică*, sau *e-cartea* – care este o versiune digitală a unei lucrări (existentă deja în format scris sau difuzată doar în formatul digital), versiune ce

² Nicolae Șarambei, *Istoria cărții*, Editura Științifică, București, 1990, p. 27.

poate fi vizualizată fie prin intermediul unui calculator, fie prin intermediul altor dispozitive compatibile. *Cărțile electronice* prezintă unele dezavantaje (piratarea, numărul încă mic al utilizatorilor), dar și multe avantaje. Primul (și probabil cel mai important) este spațiul ocupat. *E-cărțile* ocupă foarte puțin spațiu pentru depozitare, toate cărțile scrise vreodată în lume încăpând pe un *hard disk* performant. În acest format, „cărțile sunt mult mai accesibile și «mai portabile», ceea ce reprezintă un factor foarte important în ziua de azi. Alt avantaj este reprezentat de costul foarte mic al publicării unei astfel de cărți, un factor care s-ar putea dovedi a fi decisiv, pe termen lung, în evoluția cărților electronice”³. Ar mai fi și alte avantaje: cel ecologic (protejarea pădurii) și cel „medical” (alergii, microbi – praful de carte).

Din nefericire, se pare că *e-cărțile* reprezintă viitorul conceptului de *carte* și că, la un moment dat, *cărțile de hârtie* vor fi privite ca niște curiozități, ca niște obiecte de anticariat. Evident, acest moment este încă departe în viitor, dar se pot observa deja semnele sale prevestitoare. Acest viitor necesită sprijinul a două elemente ajutătoare majore: dezvoltarea mai rapidă a tehnologiilor care să permită citirea *e-cărților* într-un mod la fel de natural ca și o carte obișnuită și stabilirea unui canal de distribuție care să elimine acei intermediari (agenți, edituri etc.) dintre un autor și publicul său. Rămâne de văzut dacă acest lucru se va întâmpla sau nu și, dacă da, cât de curând va fi.

Dar cărțile scrise de-a lungul vremii s-au păstrat în *biblioteci*, stând mărturie istoriei și evoluției spiritului uman. *Cea mai veche bibliotecă* cunoscută este cea de la Ninive, *Biblioteca regelui Asurbanipal* care cuprindea două încăperi cu

³ Pierre Carlier, *Cartea un călător milenar*, Editura Tineretului, București, 1964, p. 127.

numeroase lăzi în care s-au găsit peste 22 000 de tăblițe de lut. Aceasta avea și un bibliotecar și chiar cataloage din care au ajuns fragmente până în epoca contemporană și au putut fi studiate cu ajutorul calculatoarelor. În Grecia au funcționat, de asemenea, biblioteci. La Atena existau în școli, în temple sau funcționau *biblioteci personale*, cum a fost cea a lui Aristotel sau cea a lui Pisistrate. *Biblioteca din Alexandria* cuprindea aproximativ 700 000 de manuscrise care au fost sistematizate și catalogate de personalități științifice ale vremii.

Biblioteca din Pergam a ajuns în posesia reginei Egiptului, Cleopatra, această bibliotecă alăturându-se apoi celei din Alexandria. Romanii au continuat tradiția, creând și prima *bibliotecă publică* în timpul lui Caesar și o bibliotecă cu două secții, de limbă greacă și de limbă latină, în timpul împăratului Augustus. În secolele V și VI, după ce Imperiul Roman s-a destrămat, *bibliotecile* au fost mutate în mănăstiri din cauza vremurilor tulburi. Multe biblioteci au fost răspândite în mănăstirile din Anglia, Scoția, Irlanda și Spania. La începutul secolului al IV-lea, Constantin cel Mare a înființat la Constantinopol o *bibliotecă* care a dăinuit până la 1453. Începând cu Carol cel Mare, s-au adunat cărți în biblioteca regală care, după revoluția din 1789, „a format baza *bibliotecilor naționale*”⁴.

În epoca medievală, în Europa au continuat să se creeze *biblioteci personale ale intelectualilor* vremii, precum și *biblioteci de curte ale împăraților, regilor, seniorilor*. Pe de altă parte, au cunoscut o largă înflorire *bibliotecile clericale* și cele ale *universităților*. Cele clericale (ale mănăstirilor, ale papilor, patriarhilor, episcopilor etc.) au lăsat un fond de carte deosebit de bogat.

⁴ *Ibidem*, p. 94.

În secolul al X-lea, s-a fondat, la Bagdad, o *biblioteca* cuprinzând 12 000 de volume: opere inedite, traduceri din greacă, sanscrită, chineză. În 1233, activitatea acesteia s-a lărgit considerabil, fiind construită aici o bibliotecă pentru toate popoarele Orientului, cu sute de mii de cărți. De remarcat, că în răstimpul secolelor X-XIII, Orientul a cunoscut foarte numeroase și bogate *biblioteci particulare*. Celebră era *biblioteca din Cairo* care, în secolul al X-lea, posedea un fond de 1 600 000 de volume de matematică, filosofie etc.

Până în secolul al X-lea apare noul mobilier numit *lectrium* sau *pulpitum*, era un pupitru cu tăblia înclinată pe care se culcau cărțile astfel încât să se vadă titlul trecut doar pe copertă și, eventual, să poată fi consultate pe loc. În unele biblioteci volumele erau prinse cu lanțuri de pupitru pentru a le feri de răufăcători. Abia în secolul al XVII-lea, când numărul cărților a crescut, acestea au început să fie așezate, ca astăzi, vertical, ceea ce a dus la imprimarea numelui autorului și a titlului pe cotor. Rafturile erau înălțate până la tavan și uneori se construiau galerii la jumătatea pereților pentru a înlesni accesul la cărți.

Începând cu secolul al XII-lea au luat ființă *primele biblioteci univirstare* la Bologna, Oxford, Paris, Praga, Viena, Cracovia, Heidelberg etc. Biblioteca din Oxford, arsă deoarece a fost considerată eretică, în 1549, din porunca lui Edward VI, a fost restaurată de Thomas Bodley între 1597 și 1602, dată după care a devenit cunoscută sub numele de *Bodleian Library*. La Florența, „Cosimo de Medici a înființat Biblioteca Marciană, iar Lorenzo Magnificul Biblioteca Laurentiană. În 1602, cardinalul Frederioco Borromeo pune temelia Bibliotecii Ambrosiene din Milano cu acces pentru public din 1609”⁵.

⁵ *Ibidem*, p. 105.

Biblioteca Regală a Franței a fost creată de Ludovic al XII-lea (1498-1515) la Blois. În timpul regelui Francisc I (1515-1547) la Fontainebleau, biblioteca a fost mutată și i s-a adăugat biblioteca personală a regelui. Conduasă de Guillaume Budé, aceasta a fost îmbogățită cu însemnate fonduri de manuscrise grecești și orientale. În timp au fost făcute numeroase achiziții: *manuscrisele Caterinei de Medici*, documente istorice ale lui Lomenie de Brienne, *manuscrisele lui Hurault*. În 1622 exista un catalog care menționa 6 000 de manuscrise. Au loc importante achiziții în timpul lui Colbert: biblioteca lui Gaston d'Orléans, bibliotecile lui Ph. de Béthune și Fouquet, colecția de stampe a abatelui de Marolles. În 1718 biblioteca număra 70 000 de volume, continuând să crească în permanență. În secolul XVIII, biblioteca a fost împărțită în patru departamente: imprimate, stampe, manuscrise, monede și medalii. Din 1735, biblioteca regală este deschisă publicului. În timpul revoluției va număra aproximativ 157 000 de volume

Biblioteca Mazarină a fost una dintre cele mai importante colecții de cărți din secolul XVII atât prin cantitatea cât și prin calitatea documentelor strânse. Gabriel Naudé, fostul bibliotecar al lui Richelieu a achiziționat 45.000 de volume în timpul celor zece ani în care călătorise prin Flandra, Italia, Germania, Spania, Anglia. În prezent Mazarina este una dintre cele mai bogate biblioteci pariziene.

Biblioteca lui Colbert conține cele mai prețioase cărți ale Catedralei din Metz, printre acestea figurând și *Psaltirea*, și *Biblia* lui Carol cel Mare. După moartea lui Colbert, cele 60 000 de volume ale colecției au fost vândute la licitație de către moștenitorii săi; în secolul următor, Ludovic al XV-lea a cumpărat de la unul din ei 15 000 de manuscrise.

Biblioteca Congregației benedictine reformată de la Saint-Maur a instituit la Saint-Germain-des-Prés o bibliotecă deve-

nită centru de cercetări, de clasificare și de publicații sistematice a scrierilor medievale. Cei mai de seamă erudiți ai acestui ordin au fost Jean Mabillon (1632–1703) și Bernard Montfaucon (1653–1741); primul dintre cei doi a colaborat la inventarierea manuscriselor latine de la *Biblioteca Regală a Franței* și întreprinde o seamă de călătorii în Italia pentru a descoperi și copia manuscrise vechi.

Și *Biblioteca Vaticanului* înregistrează o îmbogățire a fondurilor sale, cele mai importante colecții fiind colecția de *manuscrise Orsini*, *Biblioteca de la Heidelberg* și *biblioteca reginei Cristina a Suediei*. Orsini își adunase pentru colecția sa manuscrisele lui Petrarca, Boccaccio, manuscrise bizantine provenite de la emigranții greci Lascaris.

Biblioteca din Berlin s-a constituit în 1661 pe baza colecției ducelui de Brandenburg, într-un palat, fiind cel mai mare complex de clădiri istorice din centrul Berlinului. Un nou început l-a constituit în viața bibliotecii începutul secolului XIX, când pe lângă bibliotecă s-a înființat o universitate. Biblioteca va putea fi consultată numai de către profesori și va fi condusă de rectorul universității.

Biblioteca din Sankt Petersburg a fost fondată în 1795 și deschisă în ianuarie 1814. Cei mai prestigioși scriitori și compozitori ruși au muncit la această bibliotecă, printre ei numărându-se și Lev Tolstoi. Această *bibliotecă* dispune de 26 de săli de lectură frecventate de mai mult de un milion de cititori pe an, având în posesie peste 98 milioane opere, periodice și manuscrise. Fondurile rusești de carte sunt cele mai substanțiale din lume; de asemenea, foarte bogat este departamentul de timbre. Fondul de carte, care conține mai mult de 6 000 de cărți vechi, reunite într-un cabinet vechi, reconstituie atmosfera unei biblioteci monastice din secolul XV. Aici se află celebra bibliotecă a lui Voltaire ce cuprinde aproximativ 7 000 volume, de asemenea *biblioteca lui Diderot*,

recent regăsită, autografele lui Petru cel Mare, *Evanghelia lui Ostromir*.

În secolele XVIII și XIX, iau ființă mari biblioteci publice devenite ulterior biblioteci naționale: *Biblioteca de la British Museum*, *Biblioteca Congresului* (Washington, 1802) etc.

În spațiul nostru, *cele mai vechi centre de cultură* ale Țării Românești erau la *Mănăstirile Vodița, Tismana și Cozia*, primele două ctitorite de Nicodim în a doua jumătate a secolului XIV. Aici se copiau și se împodobeau manuscrise. Astfel de lăcașuri de cultură activau și în Moldova, la Neamț (sfârșitul secolului XIV) și la Bistrița (începutul secolului XV). În două dintre aceste mănăstiri s-au scris cele mai vechi cărți ale noastre: *Tetraevangheliarul* din 1404–1405, copiat de Nicodim la Tismana și un *Tetraevangheliar*, întocmit și pictat la 1429 de Gavril Uric, la Neamț (aflat în prezent la Biblioteca Bodleiană din Oxford). Alte biblioteci au luat ființă în secolul XV, la Voroneț (de unde provin primele cărți românești), Putna și Bistrița (unde s-au păstrat primele noastre tipărituri). În rafturile bibliotecilor mănăstirești, pe lângă cărțile de cult, se găseau și zbornice conținând fragmente de cronici, legende hagiografice, vieți de sfinți etc. *Primele biblioteci domnești* din istoria noastră au fost cele ale lui *Despot Vodă* (1561–1563), creator de școală superioară la Cotnari, și *Petru Șchiopul* (1574–1591). Tot din secolul XVI datează și *biblioteca lui Luca Stroici*, mare logofăt al Moldovei, care spre sfârșitul vieții și-a dăruit cărțile Mănăstirii Dragomirna. În 1547 s-a înființat *prima bibliotecă școlară în țara noastră*, pe lângă gimnaziul luteran din Brașov, prin strădania umanistului sas Johann Honterus. În fruntea bibliotecilor din secolul XVII se află cele ale unor mari cărturari cum sunt: Grigore Ureche, Miron Costin, Udriște Năsturel etc. Singurele biblioteci din care s-au păstrat exemplare, din acea vreme, sunt *biblioteca de la Mănăstirea Mărgineni* (Prahova) a stolnicului Constantin

Cantacuzino și cea de la *Horezu*, a lui *Constantin Brâncoveanu*. *Prima bibliotecă din Transilvania* este legată de numele lui Sava Brancovici, mitropolit de Alba Iulia. *A doua bibliotecă ardeleană*, datând din 1693, este cea a *Bisericii Sf. Nicolae* din Șcheii Brașovului. În secolul XVIII, legendara *bibliotecă a Mavrocordaților* era invidiată și râvnită de suverani, principii ai bisericii și colecționari din întreaga Europă. Bibliotecile mănăstirești de la Secu, Dragomirna și Bisericiani din Moldova, precum și Poiana Mărului și Cernica din Țara Românească au cunoscut și ele o perioadă de renaștere în secolul al XVIII-lea. Tot în acest timp se înmulțesc și bibliotecile particulare.

În 1727 s-au pus bazele *bibliotecii Blajului*, a treia bibliotecă a românilor din Transilvania, cu cărțile episcopilor Ioan Giurgiu și Inochentie Micu. Constantin Brâncoveanu, Nicolae Mavrocordat, Mihai Șuțu între alții au donat cărți și au adus îmbunătățiri bibliotecii. Hrisovul din ianuarie 1776, dat de Alexandru Ipsilanti, prevedea ca „peste cărți să fie și un epistat credincios, adică bibliotecariu orânduit”⁶. Potrivit celor mai mulți istorici și cercetători, *Biblioteca Națională a României* își regăsește originile în una dintre cele mai vechi biblioteci din România – *Biblioteca Colegiului Sf. Sava din București*. Aceasta și-a pus colecțiile la dispoziția publicului larg în 1838, atunci când aproape 1000 de volume de carte franțuzească au fost catalogate. După Unirea din 1859, *Biblioteca Colegiului Sf. Sava* a obținut statutul de *bibliotecă națională*, primind alternativ denumirile de *Biblioteca Națională* și *Biblioteca Centrală*. În anul 1864, apare *Legea reglementării publice*. Conform acestei legi, ea primește titulatura de *Biblioteca Centrală a Statului*. În aceasta formulă, biblioteca avea să funcționeze până în anul 1901, când a fost desființată, colecțiile

⁶ Nicolae Șarambei, *op.cit.*, p.128.

ei fiind transferate *Bibliotecii Academiei Române*. Ca rezultat al deciziei din 1901, *Biblioteca Academiei* a primit și atribuțiile unei biblioteci naționale, situație care a durat până în anul 1955, când a fost înființată *Biblioteca Centrală de Stat*, ca principala bibliotecă publică a țării, cu atribuțiile specifice unei biblioteci naționale. Imediat după prăbușirea comunismului (decembrie 1989), la începutul lunii ianuarie 1990, *Biblioteca Centrală de Stat* a devenit *Biblioteca Națională a României*, ca urmare a deciziei adoptate de noua putere.

Colecțiile *Bibliotecii Naționale a României* cuprind circa 13 000 000 de unități bibliografice cu caracter enciclopedic, organizate în fonduri curente – publicații românești și străine (cărți, ziare și reviste) și fonduri ale colecțiilor speciale (bibliofilie, manuscrise, arhiva istorică, periodice românești vechi, stampe, fotografii, cartografie, audio-vizual).

Și totuși, biblioteca nu va mai fi ceea ce a fost. Această afirmație este cel mai elocvent ilustrată prin construcția *Noii Biblioteci de la Alexandria* și prin lansarea la Paris a celei mai mari biblioteci digitale din lume. *Noua Bibliotecă din Alexandria*, sau *Biblioteca Alexandrina*, cum este numită, s-a deschis în 2002 și este considerată „una dintre cele mai importante lucrări arhitectonice din ultimele decenii”⁷. Descrierea bibliotecii ne înfățișează o construcție magnifică, de forma unui semi-cilindru vertical, a cărui perfecțiune geometrică amintește de impunătoarele edificii ale Egiptului Antic. Simplitatea este caracteristica principală a proiectului. O linie dreaptă străpunge forma cilindrică a bibliotecii servind drept pasarelă pentru pietoni, pentru a facilita accesul la Universitatea din Alexandria aflată în partea de sud. Pasarela trece deasupra unei șosele cu trafic intens pentru a ajunge la al doilea etaj al bibliotecii și

⁷ Fabrice Pataut, *Noua bibliotecă de la Alexandria*, Editura Institutul Cultural Român, București, 2006, p. 17.

continuă până la o piață publică din partea de nord a clădirii, îndreptată spre mare. La vest de pasarelă, o parte din cilindru este desprinsă, creând un gol unde se află intrarea principală în bibliotecă. Intrarea este situată față în față cu intrarea unei mai vechi săli de conferințe și pare că se înclină în fața acestei construcții cu care se învecinează. Între cele două clădiri se află o piață acoperită cu dale, iar o sferă vastă, în subteranul acesteia, adăpostește un planetariu. Din forma de cilindru a fost decupată o porțiune oblică. În mod normal, aceasta ar da naștere unei suprafețe eliptice, dar arhitecții au început cu un cilindru eliptic care este înclinat față de verticală. Astfel, în clădirea obținută de ei zona parterului și planul înclinat al acoperișului formează cercuri perfecte. Pereții înclinați ai bibliotecii sunt îndreptați toți către nord, către mare, la fel ca și panta acoperișului. Dacă un cilindru normal este o formă statică, formele neregulate ale bibliotecii îi conferă impresia de mișcare – impresie întărită de clădirea cu 10 etaje care se întinde pe verticală de la 10 m sub pământ până la 32 m deasupra lui. Peretele sudic al cilindrului este acoperit cu plăci de granit care au fost despicate, și nu tăiate, din blocuri uriașe. Suprafața lor este neregulată, cu contururi fine. Aceste plăci de granit sunt inscripționate cu simboluri alfabetice din întreaga lume. Soarele și lumina care se reflectă dintr-un bazin cu apă învecinat dau naștere unui joc de umbre pe simbolurile sculptate, evocând pereții templelor egiptene antice. Vasta sală centrală a bibliotecii – un semicerc cu un diametru de 160 m – este o încăpere care copleșește, de asemenea. Peretele arcuit este făcut din elemente de beton cu îmbinări uscate, în timp ce peretele drept este acoperit cu piatră neagră șlefuită originală din Zimbabwe. Parterul este construit sub formă de amfiteatru cu șapte niveluri având forma unor terase și coborând la nord, înspre Marea Mediteraneană.

Cea mai mare bibliotecă digitală din lume, considerată un paradis al cunoașterii, reunind de la manuscrise antice chinezești, primele hărți ale Lumii Noi, ziare irakiene sau texte originale semnate de Rabelais, a fost deschisă la Paris, în aprilie 2009: *Proiectul World Digital Library (WDL)*, care aduce la un loc unele dintre cele mai valoroase opere ale lumii, a fost inaugurat la Centrul Unesco din Paris. Platforma *online* va avea structura unei ferestre digitale prin intermediul căreia internauții vor putea accesa zeci de mii de texte rare din țări precum Arabia Saudită, Africa de Sud și Suedia.

Biblioteca digitală este cotate ca instrument educațional singular în lume, materialele fiind accesate gratuit și traduse în șapte limbi: „Sperăm ca acest proiect să ajungă o platformă care să promoveze diversitatea culturală și să răspundă nevoilor educaționale, într-o lume care este orientată în prezent către conținut mediatic facil”⁸, a spus John Van Oudenaren, directorul proiectului. În parteneriat cu instituții din întreaga lume, curatorii de la Unesco și de la *Biblioteca Congresului* au încercat să acopere o arie geografică cât mai extinsă – obiectiv limitat de lipsa digitalizării în multe țări din lume, în particular țări din continentul african. „Este un proces în desfășurare, pe termen lung. În acest moment avem 32 de instituții partener. Am vrea să avem o instituție parteneră în fiecare țară din lume, pentru că numai atunci vom ajunge o bibliotecă cu adevărat globală”⁹, a spus Van Oudenaren. Orientul Mijlociu este una dintre principalele zone de interes cultural. *Biblioteca Națională a Irakului* va contribui cu o selecție de ziare și publicații periodice din secolele XIX și XX, scrise în arabă, engleză, kurdă sau turcă, iar *Biblioteca Alexandrina* va furniza

⁸<http://www.mondonews.ro/World-Digital-Library-cea-mai-mare-biblioteca-digitala-din-lume+id-9298.html>, 12 aprilie 2009, Corina, Șincu,

„World Digital Library”.

⁹ *Ibidem*.

volume din *Descrierea Egiptului*, operă a unor observatori francezi din timpul cuceririi napoleoniene din 1798. „Multe dintre problemele recente dintre Occident, lumea arabă și cultura islamică, derivă din lipsă de înțelegere. Acest proiect ne va permite să ne prezentăm originile convingerilor, cultura și literatura. Comunicarea acestor noțiuni va fluidiza dialogul și va prezenta cultura arabă în lume”, a spus Sohair Wastawy, bibliotecar șef la *Biblioteca Alexandrina*.¹⁰

În această idee a configurării unei *biblioteci globale* care să faciliteze dialogul intercultural, *WDL* își va concretiza potențialul prin accesul la produse culturale unice specifice fiecărei țări. Astfel, *Biblioteca Națională din Franța* a contribuit cu o colecție selecționată, incluzând un manuscris având o pictură a lui Jean Fouquet, primele filme ale fraților Lumière și o înregistrare a imnului național al Franței, *La Marseillaise* din 1898. Colecția britanică va cuprinde o selecție de desene de anatomie și de texte științifice, incluzând și prima schiță a ADN-ului, făcută de Francis Crick, care arăta structura de dublă spirală a moleculei.

Proiectul a costat câteva zeci de milioane de dolari și a fost susținut din donațiile private ale unor companii precum Google sau Microsoft.

WDL este cel mai amplu *proiect de digitalizare culturală*. Uniunea Europeană a lansat un proiect similar, intitulat *Europeana* în noiembrie anul trecut, transferând online milioane de cărți, opere de artă, hărți, filme și conținut audio-video din bibliotecile naționale și din galeriile europene.

Biblioteca Digitală Europeană a conectat bibliotecile virtuale de pe Internet ale statelor membre. În jur de 138 milioane de cititori sunt înregistrați în prezent în cadrul bibliotecilor din Uniunea Europeană.

¹⁰ *Ibidem*.

Bibliografie selectivă

- Carlier, Pierre, *Cartea un călător milenar*, Editura Tineretului, București, 1964,
Harper, Elisabeth, *Povestea scrisului*, Editura Tineretului, București, 1960;
Pataut, Fabrice, (trad. Ioan Crețu), *Noua bibliotecă de la Alexandria*,
Editura Institutul Cultural Român, București, 2006;
Șarambei, Nicolae, *Istoria cărții*, Editura Științifică, București, 1990.

Surse Internet:

<http://www.mondonews.ro/World-Digital-Library-cea-mai-mare-biblioteca-digitala-din-lume+id-9298.html>, 12 aprilie 2009, Șincu, Corina, „World Digital Library”.

Abstract

The present article brings into discussion the concept of the *library* and its importance for the spiritual evolution of the humanity along the time. The most important libraries of the world are mentioned and their contribution to the cultural development. We have also presented the first important libraries which were created in our country, revealing the synchronized change of our culture with the European one. Across the centuries this concept of *library* has been continuously modified according to the humanity progress, in general. The books made of paper are replaced by the e-books. So, the most recent renewing of the concept is represented by the *digital library* that has appeared in the idea of a *global library*. This final concept exceeds the limits of the *classical library*, because it becomes a tool for intercultural communication of the entire planet.